

P2DB-B-05143

Simon U
Poloud R (ub)
Joos P (ub)

Aan
Projectbureau Zeeweringen
t.a.v.
Postbus 1000
4330 ZW Middelburg

Contactpersoon	Doorkiesnummer
C. Joosse/R. Jentink	0118-622296/2290
Datum	Bijlage(n)
05-09-05	1
Ons kenmerk	Uw kenmerk
-	-
Onderwerp	
detailadvies dijkvak Snoodijkpolder	

Het dijkvak Snoodijkpolder is op 21-06-2001 door Cees Joosse en Robert Jentink geïnventariseerd. De boventafel van het dijkvak is toen geïnventariseerd volgens de methode van Tansley. Ook de ondertafel is toen globaal geïnventariseerd. Het dijkvak is in het veld opgedeeld in vier gedeeltes. Deze zullen hieronder behandeld worden. In 2005 is de ondertafel gedetailleerd geïnventariseerd door Bureau Waardenburg. Deze gegevens zijn echter nog niet beschikbaar. Dit advies is dus gebaseerd op de globale inventarisatie van 2001

Getijdezone

De Oosterschelde staat bekend om zijn zeer gevarieerde en bijzondere wiervegetaties die in de getijdezone op de dijken groeien. Deze wiervegetaties zijn wettelijk beschermd (in tegenstelling tot de situatie in de Westerschelde). In het NB-wetbesluit met betrekking tot de Oosterschelde worden de wiervegetaties van hard substraat als volgt omschreven:

"De stenen dijkglouingen, kreukelbermen en strekdammen, vormen kunstmatige rotskusten, waarop allerlei organismen zijn te vinden, die van nature voorkomen op de rotskusten van Het Kanaal. De soortenrijke wiervegetatie op hard substraat, met meer dan 150 soorten (3/4 van de in Nederland voorkomende) waaronder Knotswier, Blaaswier, Groefwier en Suikerwier is uniek. Vele soorten komen alleen in de Oosterschelde voor. De diversiteit van de wiervegetaties verschilt per locatie en is onder andere afhankelijk van het stromingspatroon ter plaatse, de droogligtijd, de overspoelingsfrequentie en het substraattipe. De wierbegroeiing vertoont een zonerings, evenwijdig aan de hoogtelijn. Kwantitatief de belangrijkste wiersoorten op hard substraat zijn Knotswier en Blaaswier".

Met deze wiervegetaties dient dan ook zeer zorgvuldig omgegaan te worden. In de Westerschelde werd er voor de getijdezone gewerkt met vier categorieën van wiervegetaties (Milieuinventarisatie Westerschelde). In de Oosterschelde zijn dit er acht. Het verschil zit erin dat er in de Oosterschelde onderscheidt wordt gemaakt in een dijk met kreukelberm en een dijk zonder kreukelberm. Categorie 1 tot en met 4 is voor dijk

009222 2005 PZDB-B-05143

ins HeDetailadvies dijkvak Snoodijkpolder

zonder kreukelberm en categorie 5 tot en met 8 is voor een dijk met kreukelberm. Het gaat dus om dezelfde verdeling met 1 en 5 als het minst waardevol en 4 en 8 als het meest waardevol.

Het betreffende dijkgedeelte heeft over de gehele lengte een dijk met kreukelberm. De aanwezige wiervegetatie behoren dus tot de typen 5 tot en met 8.

In 1988 is er door bureau Waardenburg een onderzoek gedaan naar levensgemeenschappen op harde substraten in de getijdezone van de Oosterschelde. Toen is het betreffende gedeelte ook geïnventariseerd. De resultaten van die inventarisatie zijn ook in onderstaande tabel opgenomen. In het rapport van Waardenburg uit 1989 wordt ook aangegeven welke type tot ontwikkeling zou kunnen komen bij de meest gunstige bekleding. Ook dit is meegenomen in onderstaande tabel. De volgende typen zijn aangetroffen:

Dijkvak	Dijkpaal	Type ¹ 1988	Type 2005	Advies Herstel	Potentieel type ²	Advies Verbetering
48.1	1563-1568	7	7/8	Goed	8	Goed
48.2	1562-1563	7	7/8	Goed	8	Goed
48.3	1561-1562	5	6	Redelijk goed	8	Goed
48.4	1558-1561	5	6	Voldoende	8	Redelijk Goed

¹ Type zoals gebleken uit onderzoek Waardenburg 1982-1988 (Meijer 1989)

² Potentie zoals genoemd in rapport Waardenburg "Ecologische waardering dijkvakken" (Meijer 1989)

Hieronder volgt per traject een korte beschrijving en toelichting op het advies

48.1 De dijkbekleding bestaat hier uit basalt. Het voorland bestaat uit de haven van Wemeldinge en de havenmondig. De begroeiing met wieren is goed. Er is een complete zonering aanwezig en de grote bruinwieren zijn alle aanwezig. Op een aantal plekken komt ook het zeldzame groefwier voor. De ondergroei is slecht ontwikkeld. Hierdoor valt deze begroeiing nog niet in de hoogst haalbare klasse van type 8. Door de aanwezigheid van Groefwier zit het er echter wel dicht tegenaan. Vandaar dan ook het advies **Goed** voor **herstel** en voor **verbetering**.

48.2 De dijkbekleding bestaat hier uit mengeling van vilvoordse steen, Lessinische steen en Grauwacke al dan niet gepenetreerd met cement of asfalt. De begroeiing met wieren is goed. Er is een complete zonering aanwezig en de grote bruinwieren zijn alle aanwezig. Op een aantal plekken komt ook het zeldzame groefwier voor. De ondergroei is slecht ontwikkeld. Hierdoor valt deze begroeiing nog niet in de hoogst haalbare klasse van type 8. Door de aanwezigheid van Groefwier zit het er echter wel dicht tegenaan. Vandaar dan ook het advies **Goed** voor **herstel** en voor **verbetering**.

48.3 De dijkbekleding bestaat uit basalt en Vilvoordsesteen gepenetreerd met cement en Grauwacke gepenetreerd met asfalt. Het voorland bestaat uit ondiep water. Op de bekleding is een matige begroeiing van wieren aanwezig. De zonering is maar matig aanwezig. De bruinwieren zijn aanwezig, er is geen ondergroei van kleine wiersoorten. Deze begroeiing kan worden geïnclassificeerd als een type 6. Dit levert een advies op voor herstel van voldoende. Het rapport van Waardenburg geeft dit gedeelte een potentie voor type 8 daarom voor verbetering het advies Goed.

48.4 De dijkbekleding bestaat uit Haringmanblokken en Grauwacke met asfalt penetratie. Het voorland bestaat uit ondiep water met in de hoek met het havenkanaal een opgespoeld strandje. Op de bekleding is een matige begroeiing van wieren aanwezig. De zonering is maar matig aanwezig. De bruinwieren zijn aanwezig, er is geen ondergroei van kleine wiersoorten. Deze begroeiing kan worden geïnclassificeerd als een

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend), fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grotere aantallen/bedekking), d = dominant (overheersend in aantal/bedekking) 2

type 6. Dit levert een advies op voor **herstel** van **voldoende**. Het rapport van Waardenburg geeft dit gedeelte een potentie voor type 8 echter door het naar de havendam hoger wordende voorland zijn de ontwikkel kansen voor een wiervegetatie hier iets minder goed. Daarom een advies **Redelijk goed** voor **verbetering**.

Zone boven GHW

De zone boven GHW is opgedeeld in vier gedeelten. Hieronder volgt per deel een beschrijving.

Deel 1 dp 1563-1568

De steenbekleding bestaat hier uit basalt. Er komt weinig begroeiing voor. Er zijn geen zoutsoorten aangetroffen en maar één zouttolerante soort. Het gaat om de volgende soort:

Nederlandsenaam	Bedekking	Latijnse naam	Zoutgetal
Strandkweek	f	Elymus athericus	3

Deze vegetatie komt overeen met een klasse 1a uit de classificatie voor zoutplanten wat inhoud dat voor **herstel** een advies geldt "**Geen voorkeur**". Gezien de beschutte ligging en het feit dat de huidige bekleding basalt is, is het niet aannemelijk dat er een significante toename van zoutplanten op zal treden als er een beter begroeibare bekleding wordt toegepast. Daarom ook voor **verbetering** het advies **Geen voorkeur**

Deel 2 dp 1562-1563

De steenbekleding bestaat hier uit basalt, Lessinische en Vilvoordsesteen gepenetreerd met cement. Er is weinig begroeiing. De soorten samenstelling is wel redelijk gevarieerd, met 5 zoutsoorten en 2 zouttolerante soorten. De volgende soorten zijn aangetroffen:

Nederlandsenaam	Bedekking	Latijnsenaam	zoutgetal
Gerande schijnspurrie	o	Spergularia maritima	4
Gewone zoutmelde	r/o	Atriplex portulacoides	4
Schorrezoutgras	r	Triglochin maritima	4
Spiesmelde	o	Atriplex prostata	1
Strandkweek	f	Elymus athericus	3
Strandmelde	o	Atriplex littoralis	4
Zeevetmuur	o	Sagina maritima	2

Deze vegetatie komt overeen met een klasse 3a uit de classificatie voor zoutplanten wat inhoud dat voor **herstel** een advies geldt "**redelijk goed**". Dit leidt automatisch ook tot een advies "**redelijk goed**" voor **verbetering**.

Deel 3 dp 1561-1562

Dit dijkvak heeft een bekleding van basalt en vilvoordsesteen gepenetreerd met cement. Er is weinig begroeiing aanwezig op de bekleding. Het aantal soorten is beperkt met 2 zoutsoorten en 2 zouttolerante soorten. Het gaat om de volgende soorten:

Nederlandsenaam	Bedekking	Latijnsenaam	zoutgetal
Gerande schijnspurrie	o	Spergularia maritima	4
Spiesmelde	o/f	Atriplex prostrata	1
Strandkweek	a	Elymus athericus	3
Strandmelde	o/f	Atriplex littoralis	4

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend), fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grottere aantallen/bedekking), d = dominant (overheersend in aantal/bedekking) 3

Deze vegetatie komt overeen met een klasse 2a uit de classificatie voor zoutplanten wat inhoudt dat voor **herstel** een advies geldt "**Voldoende**". Gezien de cement penetratie die aanwezig is is er zeker ruimte voor verbetering. Daarom voor **verbetering** het advies **Redelijk Goed**.

Deel 4 dp 1558-1561

Dit gedeelte is bekleed met haringmanblokken en vilvoordsesteen gepenetreerd met cement. De begroeiing is redelijk al gaat het om een beperkt aantal soorten. Er zijn drie zoutsoorten aangetroffen en één zouttolerante soort. De volgende soorten zijn aangetroffen:

Nederlandsenaam	Bedekking	Latijnsenaam	zoutgetal
Gerande schijnspurrie	a	Spargularia maritima	4
Strandkweek	a	Elymus athericus	3
Strandmelde	r	Atriplex littoralis	4
Zilte schijnspurrie	a	Spargularia salina	4

Deze vegetatie komt overeen met een klasse 2b uit de classificatie voor zoutplanten wat inhoudt dat voor **herstel** een advies geldt "**voldoende**". Gezien de hoge bedekking van de aangetroffen soorten en de niet optimale begroeibaarheid van de huidige bekleding is hier zeker mogelijkheid voor verbetering. Daarom voor verbetering het advies redelijk goed.

Flora en Faunawet

Op de geïnventariseerde glooiing en in het voorland zijn geen plantensoorten aangetroffen die beschermd zijn volgens de Flora- en Faunawet. Net boven de glooiing is tijdens het startoverleg een orchidee aangetroffen. Hoewel het alleen om een blad rozet ging is het vrij zeker dat het hier om de bijenorchis gaat. Gezien de groeiplek net boven de steenbekleding, zal het moeilijk zijn om deze te sparen bij de werkzaamheden. Aangezien er maar één exemplaar is gevonden en het een niet zo gangbare groeiplek is zal in juni 2006 het dijkvak nog een keer bezocht worden om te kijken of de soort nog aanwezig is en of er mogelijk meerder exemplaren staan.

Nota soortenbeleid Provincie Zeeland en NB-wetbesluit

In de Nota Soortenbeleid worden een aantal aandachtsoorten genoemd. Op de zeekeringen kunnen vooral planten voorkomen uit de soortengroepen Aanspoelselplanten en Schorplanten. De soorten die tot deze soortengroep worden gerekend staan op pagina 38 van de Nota Soortenbeleid Provincie Zeeland. De volgende soorten van deze lijst zijn aangetroffen op de glooiing tevens is vermeld of de soorten genoemd worden in het NB-wetbesluit voor de Oosterschelde:

Soortgroep	Soort	NB-wet
Schorplanten	Gewone zoutmelde	X
	Schorrezoutgras	X
Aanspoelselplanten	Strandmelde	

Doordat bij de werkzaamheden de steenbekleding vervangen wordt zal alle vegetatie die daar op groeit in eerste instantie verdwijnen. In het detailadvies wordt echter geadviseerd welke steenbekleding er weer toegepast moet worden om de vegetatie weer een kans te geven om terug te komen of mogelijk de omstandigheden te verbeteren. Dit detailadvies is richtinggevend bij het ontwerp van de nieuwe dijk. Hierdoor wordt verzekerd dat de groeimogelijkheden op de dijk weer worden hersteld en waar mogelijk verbeterd. In het voorland komen geen provinciale aandachtsoorten voor.

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend), fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grotere aantallen/bedekking), d = dominant (overheersend in aantal/bedekking) 4

EU-Habitatrichtlijn (gebiedsbeschermingsregime)

Het voorland bestaat uit ondiep water. Het gehele voorland, met uitzondering van de haven, maakt onderdeel uit van het kwalificerende habitatype 1160 Grote, ondiepe kreken en baaien. Doordat het voorland grotendeels uit ondiep water bestaat zullen er nauwelijks effecten optreden door de werkzaamheden. Op dit gedeelte moet er wel voor gezorgd worden dat de werkstrook van maximaal 15 meter na de werkzaamheden weer op de oude hoogte wordt terug gebracht. Tevens moet er voor gezorgd worden dat er zo min mogelijk stenen in het water achterblijven, met uitzondering van de 5 meter brede kreukelberm. Er dient goed op gelet te worden dat er geen vrijkomende materialen als teenbeschot en perkoenpalen in de Oosterschelde terechtkomen. Deze dienen allemaal afgevoerd te worden.

Voor eventuele vragen ben ik bereikbaar

Vriendelijke Groeten

Robert Jentink

---

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend), fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grotere aantallen/bedekking), d = dominant (overheersend in aantal/bedekking) 5

Gebruikte Literatuur

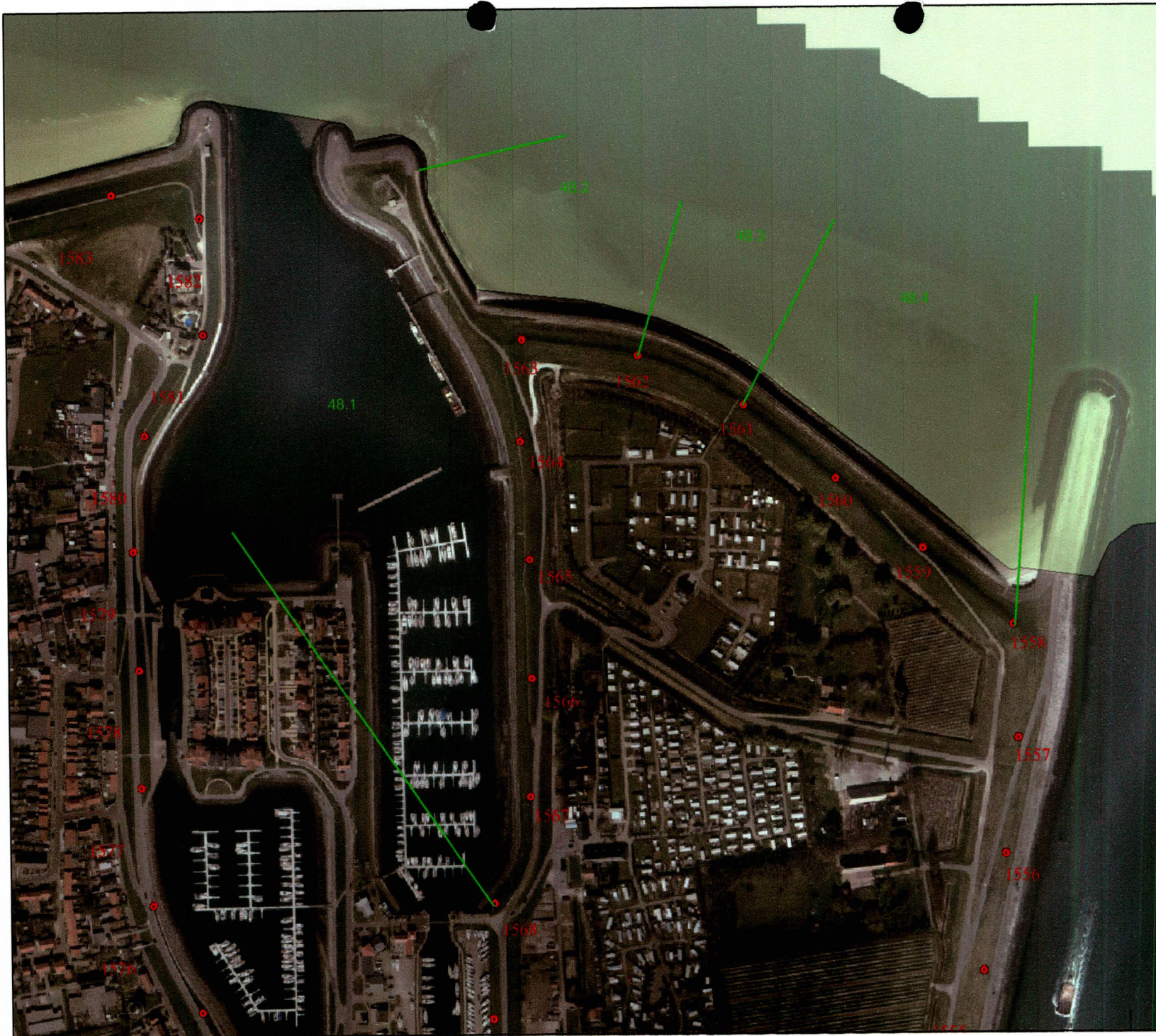
- Janssen, J.A.M. , J.H.J Schaminee, 2003, Europese Natuur in Nederland: Habitattypen, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Janssen, J.A.M. , J.H.J Schaminee, 2004, Europese Natuur in Nederland: Soorten van de Habitatrichtlijn, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Meijer, A.J.M., 1989 Ecologische waardering dijkvakken: Onderzoek hardsubstraat levensgemeenschappen in de getijdzone van de oosterschelde, Bureau Waardeburg bv, Culemborg
- Provincie Zeeland, 2001, Nota Soortenbeleid: Flora en Fauna van Zeeland, Middelburg
- Stikvoort, E.C., R. Jentink, C. Joosse & A.M. van der Pluijm, 2004.
Effecten werkstroken dijkverbetering op kwalificerende habitats: Verkennend onderzoek op slikken en schorren langs Westerschelde en Oosterschelde.
Rapport RIKZ/2004.026, ZLMD-04.N.006. Rijkswaterstaat Rijksinstituut voor Kust en Zee, Middelburg / Meetinformatiedienst Zeeland, Vlissingen.
- Weeda, E.J., J.H.J. Schaminee & L. van Duuren, 2003, Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland, Deel 3 Kust en binnenlandse pioniermilieus, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Weeda, E.J., J.H.J. Schaminee & L. van Duuren, 2005, Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland, Deel 4 Bossen, struwelen en ruigten, KNNV Uitgeverij, Utrecht

---

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend),
fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grotere aantallen/bedekking),
d = dominant (overheersend in aantal/bedekking) 6

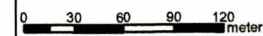
Detailadvies Snoodijkpolder

- Dijkpalen Oosterschelde
- ▭ Habitatrichtlijngebied

Auteur:
Datum: 25-10-2005
Kaartnummer:

Schaal: 1:3.042
Bron:

100-100000-100000

